

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 56 (S, SF og CD) stemte for, 58 (KF, V, FP, RV, KRF og Hugo Holm (UP)) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Anden behandling af lovforslag nr. L 237:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforikring m.v. (Kommunal arbejdsformidling).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
(Fremsat 16/5 90. Første behandling 22/5 90. Betænkning 23/5 90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om kommunal beskæftigelsesindsats.

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
(Fremsat 1/11 89. Første behandling 15/11 89. Betænkning 23/5 90).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Lone Møller (S):

Socialdemokratiet ser den nylig indgåede aftale om lovforslag nr. L 52 og L 62 som et led i en større sammenhængende indsats over for specielt ungdomsarbejdsløsheden, men vi er også opmærksom på, at beskæftigelsesindsatsen ligeledes er et tilbud for alle særlig udsatte grupper af ledige.

I de seneste år har ungdomsarbejdsløsheden været stigende, samtidig med at antallet af særlig udsatte grupper er vokset.

Ungdomsarbejdsløsheden er forøget med over 8 pct. fra 1988 til 1989, og generelt er antallet af ikkeforsikrede ledige steget med 29 pct. i den 2-årige periode. Der er specielt tale om en kraftig stigning for de 25-35-årige.

I samme periode er der skåret kraftigt på den aktive indsats mod ungdomsarbejdsløsheden. I 1990 er indsatsen budgetteret nogenlunde uændret i forhold til 1989. De statslige midler er direkte beskåret fra 1988 til 1989, og det frivillige kommunale og amtslige merforbrug er reduceret fra 542 mio. kr. i 1988 til 307 mio. kr. i 1989, samtidig med at behovet som nævnt er vokset.

Med de tre nye politiske aftaler er der langt om længe sket en glædelig og tiltrængt forbedring af uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen specielt for unge. For det første synes praktikpladsproblemet for efg-elever nu at være løst. For det andet er det aftalt, at der allerede i 1990 oprettes i alt 3.000 ekstra pladser på de videregående uddannelser. Og for det tredje gennemføres nu en forbedret aftale om den kommunale beskæftigelsesindsats og ungdomsydelse til unge kontanthjælpsmodtagere.

Der er samlet taget nogle skridt på vejen i den rigtige retning, men Socialdemokratiet har aldrig ment og mener stadig ikke, at tilbudet om deltidsbeskæftigelse med ungdomsydelse i 5 måneder til unge kontanthjælpsmodtagere hjælper nævneværdigt på de unges reelle problem, der handler om mangel på egentlige job.

[Lone Møller]

Socialdemokratiet har accepteret ungdoms-
ydelsesmodellen, fordi tilbudene er forbedret i
forhold til det oprindelige.

Regeringen har accepteret, at der skal være
sikkerhed for, at de unge efter 5 måneder på
ungdomsydelse ikke blot kommer tilbage på
kontanthjælp. I forbindelse hermed skal der
også oprettes flere pladser på produktionssko-
lerne og daghøjskolerne.

Der indføres ved lovgivningen en ny finans-
eringsmodel for beskæftigelsesindsatsen. De
hidtidige kommunale pligtbeløb samles med
hovedparten af statsmidlerne i en pulje, hvorfra
der ydes tilskud til de enkelte kommuner i for-
hold til den aktiverende indsats. Socialdemo-
kratiet finder, at den model er rigtig, fordi den
støtter de kommuner, der sætter aktiviteter i
gang. Vi er dog samtidig opmærksom på, at
modellen mere sikrer kvantiteten end kvalite-
ten, og det vil vi selvfølgelig følge nøje frem-
over.

Det, der imidlertid er et afgørende problem,
er, at der kun er tale om en omdisponering af
eksisterende midler. Som sagt bruger kommu-
ner og amter i 1990 350 mio. kr. mere end de
718 mio. kr., der skal afsættes som pligtbeløb til
bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det
merforbrug og de amtslige pligtbeløb indgår i-
ke i den nye pulje, og med det pres, der i øvrigt
er på den kommunale økonomi, kan man
frygte, at kommunerne får svært ved at opret-
holde det frivillige merforbrug.

I og med at lovforslaget lægger ansvaret for
indsatsen for de særlig udsatte grupper over på
kommunerne, er der endnu mere behov for en
stærk koordinering. Socialdemokratiet er enig
i, at denne opgave bør placeres ét sted, og det er
i arbejdsmarkedsnævnene, hvor arbejdsmarke-
dets parter og kommunerne er repræsenteret.

Socialdemokratiet anser det derfor for givet,
at denne koordinationsforpligtelse placeres
konkret i arbejdsmarkedsnævnene, som det er
nævnt i bemærkningerne til lovens § 16. Netop
dette kan sikre, at der kan etableres tværgående
kommunale aktiviteter, at tilbudsmulighederne
til de ledige bliver større, og at der sikres en
større kvalitet i indsatsen.

I den forbindelse har det været vigtigt for So-
cialdemokratiet, at arbejdsmarkedsnævnene
tildeles et ikke uvæsentligt beløb til iværksæt-
telse af forsøgsaktiviteter og særligt koordine-
rende aktiviteter.

De gode erfaringer med samarbejdsmodel-
ler, som allerede findes i flere regioner, ser vi
gerne videreført. Det er helt centralt for Social-
demokratiet, at kvaliteten i tilbudene ikke for-
ringes, men netop forbedres, således at uddan-
nelse i størst muligt omfang indgår i beskæfti-
gelsesprojekter og løntilskudsjob.

Vi deler tanken om, at beskæftigelsesprojek-
ter så vidt muligt skal udføres af private. Med
opstramning i bestemmelserne har det været af-
gørende for Socialdemokratiet at få præciseret,
at det påhviler kommunen at definere projek-
tets betingelser, hvad angår økonomisk grund-
lag, formål og målgruppe. Det skal herunder
sikres, at arbejdsgiverne ikke kun aftager den
mest ressourcestærke gruppe af unge.

Socialdemokratiet er tilfreds med, at deltids-
begrebet som generel mulighed er fjernet fra lo-
ven. Det er nu klart præciseret, at kommunen
alene har mulighed for at nedsætte arbejdsti-
den for personer, der modtager ungdomsydelse
efter lovforslag nr. L 62, når de indgår i beskæf-
tigelsesprojekter. Det er hermed fastslået, at
deltagelse på ordinære beskæftigelsesprojekter
sker på almindelige løn- og arbejdsvilkår.

Der ligger nu et vigtigt arbejde forude med at
få fastlagt nogle samarbejdsaftaler regionalt, så
der bliver en klar ansvarsfordeling, hvor det
præciseres, hvilke aktiviteter der hører hjemme
i henholdsvis kommuner, arbejdsmarkeds-
nævn og måske i statsligt regi.

Socialdemokratiet kan støtte forslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er jo ikke med stor jubel i stemmen, at
jeg skal sige god for dette forslag, men måske
for ændringsforslagene, for de er gode nok, det
er jo dem, vi har fået ind.

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, når man tæn-
ker tilbage på 1982, hvor vi havde fået lavet en
jobskabelsesordning, hvor vi lavede martspak-
ke, hvor vi sikrede unge uddannelsespladser,
og hvor vi lavede ungdomsgarantiordningen,
ganske vist som forsøg, og hvor der blev skabt
et grundlag for, at man kunne lave noget for-
nuftigt kommunalt beskæftigelsesarbejde, så er
det lidt ærgerligt, at det, så såre den borgerlige
regering kom til, om jeg så må sige blev lagt i
ruiner.

Og nu står vi så i den situation, at nu må vi
begynde at lave noget af det samme igen, fordi
det er uanstændigt ikke at gøre noget på dette

[Lilli Gyldenkilde]

område for alle de unge arbejdsløse. Det er lidt ærgerligt, at det går sådan frem og tilbage, i stedet for at vi kunne have udviklet den politik, som var sat i gang dengang, for det var en fornuftig politik.

Nu kan vi jo så glæde os over, at det endelig er ved at gå op for også de borgerlige partier, at vi er nødt til at lave lappeindsatser, når ikke vi magter at få alle i arbejde. Det er jo derfor, vi står i denne situation: vi har ålt for mange arbejdsløse og ikke mindst alt for mange unge arbejdsløse.

Aviserne er i denne tid fyldt med historier om, hvor mange der kommer på bistandshjælp, fordi de ikke magter med den nedskårne bistandshjælp at betale til en a-kasse, og fordi de ikke magter at få de 5 ugers arbejde på en almindelig arbejdsplads, som skal til, for at man kan komme ind i en a-kasse osv.

Jeg kan forsikre, at de fleste unge mennesker synes, at de svigtes af dem, der har magten i samfundet til at gøre noget. Jeg ved godt, at det ikke alene er her, den magt udøves – den udøves i meget høj grad af det private erhvervsliv på det her område – men det har ikke magtet opgaven, og så må Folketinget tage opgaven på sig. Og det er så det, vi så småt er ved at komme i gang med.

Jeg synes nu alligevel, jeg vil have lov til at udtrykke, at vi har haft mange, trange og sene møder for at få denne sag på plads, men de er foregået i en god ånd, om jeg så må sige. Men de har været meget lange, de møder.

Jeg skal sige, at jeg er glad for, at vi fik deltiden forhandlet ud af den kommunale beskæftigelseslov, for det ville have givet uoverskuelige problemer, hvis vi nu også var begyndt at sætte unge mennesker på 25-26 år, som måske endda for nogles vedkommende har dannet familie og har børn, på et deltidsjob til 67 kr. i timen. Det kunne de simpelt hen ikke eksistere for.

Det, der blev tilbage, var så, at vi ikke kunne få forhandlet ud, at der skulle være deltid for de 18-20-årige, og vi må se i øjnene, at sådan ser det nu ud. Og her vil jeg da ikke undlade at sige – hvis der overhovedet skulle være nogen, der læser referatet af denne forhandling i de grønne bøger – at ingen kommuner behøver at sætte ét eneste ungt menneske på den ungdomsyddelseslov, som vi skal behandle, efter at vi har behandlet dette lovforslag.

De kan, hvis de kan få afsat midler – og det er jo et vigtigt punkt selvfølgelig – bruge denne lov til at sætte de unge mennesker i gang, så ikke ét ungt menneske behøver at komme i et eller andet job, hvor de kun arbejder 4 timer om dagen. Det behøver ikke at ske. Vi kan bruge denne lov. Vi kan lave kommunal beskæftigelsesindsats. Vi kan lave løntilskudsordninger.

Jeg mener, det er rigtigt set både fra fagbevægelsen, fra Socialdemokratiet og nu også fra vores side, at det er bedst, at de unge mennesker kommer i et almindeligt job. Om det så skal være med 38 kr. i baglommen, så er det bedst for dem, at de kommer i et almindeligt job, så de kan komme ind i de almindelige systemer, arbejdsmarkedssystemet f.eks. Hvis de kommer ind i det, har de bagefter muligheder for at kunne komme i yderligere uddannelse for at kunne få yderligere arbejdstilbud, hvis der ikke er noget andet til dem.

Det at gå på en bistandshjælp og kun have det at vende tilbage til kan vi ikke være bekendt, og derfor er det godt, denne lov trods alt bliver lavet.

Men det er op til kommunerne, for det er lagt ud til kommunerne at beslutte, om de vil sætte de unge i beskæftigelsesarbejde efter denne lov eller de vil gøre det efter lov om uddannelsesyddelse. Det er klart, at uddannelsesyddelsen er billigere, og derfor vil der være kommuner, der udnytter den, men jeg mener, vi skal presse på, hvor vi overhovedet kan, for, at det skal være under denne lov, de unge skal sættes i arbejde. Det er vigtigt, for det er der dog lidt fremtid i.

Jeg skal ikke undlade at give udtryk for, at jeg ærlig talt smiler lidt over, at det har været gjort til et stort nummer, at disse kommunale beskæftigelsesprojekter hovedsagelig skal laves i privat regi. Når jeg smiler lidt over det, så er det, fordi hvis de var så givtige, så nogen overhovedet ville gide lave dem, så var de jo lavet i privat regi.

Det eneste, der kommer ud af, at man nu har fået den passus ind i denne lovgivning, at man først skal prøve at få private til at lave disse beskæftigelsesarbejder, er, at der kommer til at gå nogen tid, hvor der ikke bliver lavet noget, for hvis det havde kunnet betale sig med et løntilskud på 38 kr. i timen at sætte noget i gang, så var det gjort. Derfor behøvede man ikke at lave den forhalingsproces, som jeg ikke kan se andet end at det vil blive.

[LIII Gyldenkilde]

Derfor tror jeg også, at vi kommer til at høre mere til denne lovgivning. Jeg tror, vi kommer til at tage den op inden for overskuelig tid, for det vil vise sig, at man – velmenende – har fået lavet det her en anelse for bureaukratisk fra vores arbejdsministers side, som helst vil have, at det ikke bliver i kommunerne, man laver en beskæftigelsesindsats, men at det bliver de private, der laver den.

Jeg skal ikke tage de store diskussioner her. Jeg har allerede sagt, at jeg synes, det er godt, hvis de unge kan komme i et almindeligt job, og for mig er det ligegyldigt, om det er i privat eller i offentligt regi, bare de kommer i arbejde.

Men når det er sagt, skal jeg da også sige, at jeg synes, det er lidt fjollet, at vi ikke udnytter alle muligheder. Vi ved, der i beskæftigelsesnævnene rundt omkring i kommunerne sidder folk med masser af gode ideer, som kunne udnyttes og sættes i gang, og nu skal man altså ind i nogle tossedede bureaukratiske ordninger, før man kan få lov til at sætte det i gang. Og i gang bliver det sat, for hvis de private kunne have klaret det, så var disse love jo overflødige.

Derfor vil det blive sat i gang, medmindre vores indenrigsminister beslutter sig for, at nu nærmer vi os så meget en kommunal produktion, så nu må der endelig sættes en stopper for det. Det vil vise sig inden for et års tid, om det bliver resultatet. Og så skal jeg ikke undlade at sige, at hvis det bliver resultatet, har det været formålsløst at lave det her. Så har det været et tåbeligt spild af tid både for embedsværk, for ministre og for folketingsmedlemmer, men værst af alt: så bliver det kun til skade for de unge mennesker.

Jeg vil ikke klandre nogen her for at have villet lave noget til skade for de unge mennesker. Jeg tror virkelig på, at alle er optaget af, at nu skal der laves noget ordentligt for de unge mennesker. For deres skyld synes jeg, at man skal glæde sig over, at indenrigsministeren sidder her i dag og lytter til denne debat, for jeg er overbevist om, at det bliver indenrigsministeren i samarbejde med arbejdsministeren, som kommer til at beslutte, hvilke job der kan sættes i gang. Vi har brug for jobbene, og det bør gå forud for, om man nu kommer til at lave en kommunal beskæftigelsesindsats.

Jeg skal ikke undlade at sige, at vi stemmer for alle ændringsforslagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1, ændringsforslag nr. 1, § 2, således ændret, §§ 3-6, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 7, § 7 i den nye affattelse, § 8, ændringsforslag nr. 3, § 9, således ændret, § 10, ændringsforslag nr. 4, § 11, således ændret, §§ 12 og 13, ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf efter § 13, §§ 14 og 15, ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 16, § 16 i den nye affattelse, §§ 17 og 18, ændringsforslag nr. 7 om en ny affattelse af § 19, § 19 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 8, § 20, således ændret, og § 21

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Anden behandling af lovforslag nr. L 62:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af ungdomsydelse).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 9/11 89. Første behandling 16/11 89. Betænkning 23/5 90).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Pernille Forchhammer (S):

Vi andenbehandler i dag et forslag, som har

[Pernille Forchhammer]

været lang tid undervejs. Næsten 2 år er det siden socialministeren første gang annoncerede, at hun ville spille ud med et forslag, som skulle sikre alle unge et aktivt tilbud i stedet for kontanthjælp.

Socialdemokratiet har hele tiden været enig i det synspunkt, og det var jo også det, der i sin tid var baggrunden for ungdomsgarantiordningen, som jo desværre ikke fik lejlighed til at virke fuldt ud, før den blev fjernet af den første borgerlige regering.

Når det alligevel ikke har været muligt at enes om et resultat før nu, så skyldes det, at vi i Socialdemokratiet ikke har ment, at 5 måneder på deltid med efterfølgende kontanthjælp var godt nok. Vi synes, regeringen forsøgte at skøjte hen over det virkelige problem, nemlig at få de unge uddannet gennem praktikpladser eller andre uddannelser, sådan at de fik en reel mulighed for at deltage på det fremtidige arbejdsmarked.

Vi har derfor fastholdt, at problemløsningen skulle foregå flere steder på én gang. Og her i foråret er det så endelig lykkedes at få etableret en praktikpladssikring og at få skabt 1.450 ekstra pladser på de videregående uddannelser fra i sommer. Det sidste er for os at se kun de indledende manøvrer til at afvikle hele puklen af unge, som er motiveret for en videregående uddannelse. Disse resultater er forsøg på at give de unge, som ikke har brug for beskæftigelses-tilbud, den uddannelse, som de står og mangler.

Socialdemokratiet er ikke begejstret for ungdomsuddannelsens tilbud om 5 måneders deltidsarbejde, men vi har accepteret modellen, fordi lovforslaget nu med de foreslåede ændringer indeholder både en mulighed og et økonomisk incitament for kommunerne til at give de 18-19-årige tilbud om fuldtidsarbejde på normale vilkår. Dels modtager kommunerne nu 2.000 kr. pr. måned svarende til den sparede kontanthjælp, og dels tæller aktiviteten, når der skal hentes penge fra den nye fællespulje af tidligere pligtbeløb og statsmidler. Og endelig optjener de unge dagpenget, når de er i tilbud efter lov om kommunal beskæftigelse, hvilket selvfølgelig ikke i sig selv er noget mål, men det betyder, at de efterfølgende vil få arbejdsmarkedets tilbud til ledige stillet til rådighed.

Efter disse ændringer mener vi i Socialdemokratiet, at det stort set vil være en politisk be-

slutning lokalt ikke at sætte de unge i gang med et fuldtidstilbud. Kommunerne kan måske have nogle problemer med kravet om, at beskæftigelsen skal igangsættes inden for de første 14 dage, men dels er der nu indført en overgangsperiode på et halvt år, og dels kan kommunerne jo forinden lægge et vejlednings- og introduktionsforløb, hvis de ikke har mulighed for at tilvejebringe det ønskede tilbud inden for de første 14 dage.

Socialdemokratiet har været betænkelig ved at skulle igangsætte tilbud til de mange unge, som vi ved selv finder en løsning på deres problemer i løbet af de første 3 måneder på kontanthjælp, og vi er derfor tilfredse med, at netop denne del af ordningen skal revurderes i efteråret 1991.

For de resterende unge har det været vigtigt at sikre, at de ikke blot tilbydes kontanthjælp, når de 5 måneder på ungdomsyddelse er gået, og vi er derfor tilfredse med den præcisering, der er sket i ændringsforslag nr. 1 af kommunernes ansvar for at vejlede unge over i ungdomsuddannelser, hvis det er det, de har brug for, og i fornødent omfang at give supplerende tilbud om job, produktionsskoleophold eller andet til de unge, som ikke selv opnår at finde beskæftigelse eller uddannelse, når de 5 måneder er gået.

For at give denne forpligtelse indhold har vi aftalt, at vi i forbindelse med finanslov 1991 skal finde penge til 4.500 pladser. Jeg vil godt anbefale, at vi begynder arbejdet med det så hurtigt som muligt, sådan at skolerne i god tid ved, præcis hvor mange pladser de kan regne med at de skal til at etablere, sådan at de får en reel mulighed for at omstille sig til 1991.

Jeg tror, at den forpligtelse, som nu er kommet ind via ændringsforslag nr. 1, er det tætteste, vi kan komme på en egentlig garanti for et tilbud efter de 5 måneder. Det, vi nu kan kræve, er en aktiv indsats fra kommunerne.

Socialdemokratiet mener ikke, at det samlede ungdomsarbejdslededsproblemløst ved gennemførelsen af dette lovforslag. Dels vedrører forslaget kun de 18-19-årige, og dels medfører det ikke en væsentlig forøgelse af de samlede ressourcer til bekæmpelse af ungdomsarbejdslededsproblemløsheden.

Antallet af unge ledige mellem 16 og 30 år er ifølge Danmarks Statistik steget med 8,3 pct. fra 1988 til 1989. I samme periode er de samle-